

Vergaderjaar 2008–2009

19 637

Vreemdelingenbeleid

Nr. 1242

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN JUSTITIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 10 december 2008

Tijdens het debat over het jaarverslag van de Commissie Integraal Toezicht Terugkeer op 1 oktober 2008 (kamerstuk 19 637, nr. 1234) heb ik toegezegd uw Kamer te informeren over de mogelijkheid om minder terughoudend om te gaan met landen van herkomst die geen vervangende reisdocumenten voor gedwongen terugkeer van eigen onderdanen afgeven.

In dit verband werd met name aandacht gevraagd voor de mogelijkheid om personen bij wie van gedwongen terugkeer sprake is, te laten terugkeren naar het land van herkomst zonder vervangende reisdocumenten. Uw Kamer wees hierbij vooral naar Zweden en Duitsland. Van deze landen bestond de indruk dat zij in voorkomende gevallen personen zonder een enkel document naar hun herkomstland laten terugkeren.

Ten aanzien van deze werkwijze ben ik bij de deelnemende staten aan de Intergovernmental Consultations on Migration, Asylum and Refugees nagegaan of zij een dergelijke aanpak hanteren. Uit de antwoorden van 10 staten, waaronder Duitsland en Zweden, blijkt niet dat zij personen zonder documenten gedwongen laten terugkeren. Slechts Zweden laat weten in een zeer beperkt aantal gevallen ervaring te hebben met de vrijwillige terugkeer van documentloze vreemdelingen.

Uit de antwoorden rijst het beeld dat deze landen slechts in beperkte mate personen zonder vervangende reisdocumenten afgegeven door de autoriteiten van het land van herkomst, gedwongen laten terugkeren. Wanneer zij dit wel doen, dan maken zij gebruik van een EU-staat, of een vergelijkbaar document, in combinatie met een kopie van een document waaruit de identiteit en nationaliteit van de terug te keren personen blijkt of zijn op te maken of van een verlopen document waaruit dit valt op te maken. Deze werkwijze verschilt niet wezenlijk van de werkwijze die Nederland incidenteel hanteert.

Hoewel de genoemde reacties mij geen aanleiding geven om te veronderstellen dat een wijziging van de Nederlandse werkwijze ten aanzien van de terugkeer van ongedocumenteerden een positief effect zal hebben op de effectuering van gedwongen terugkeer, sluit ik in de praktijk een individuele afwijking niet uit. De uitwisseling van best practices met andere landen ten aanzien van terugkeer behoudt dan ook mijn bijzondere aandacht. Wel merk ik in dit verband het volgende op. Er bestaat geen juridisch bezwaar vreemdelingen zonder (geldige) documenten te verwijderen. De overheid staat ervoor borg de vreemdeling terug te nemen wanneer hij niet door de autoriteiten van het betreffende herkomstland wordt geaccepteerd. Dit is tevens de kanttekening die geplaatst dient te worden bij het verwijderen van vreemdelingen zonder documenten. De toestemming van de autoriteiten van landen van herkomst blijft nodig. Deze toestemming kan worden verkregen vooraf, door middel van een door deze autoriteiten afgegeven vervangend reisdocument, of bij aankomst door de bevoegde grensautoriteiten.

De staatssecretaris van Justitie,
N. Albayrak